

Klimaatdag

Samen voor fossielvrij

2 mei 2024 | Heusden-Zolder

VVSG

**heusden
zolder**

Vlaanderen
is energie en klimaat

sessie A2

Coöperatieve warmtenetten

Lenn Coussement | ZuidtrAnt | projectcoördinator

vvsq

heusden
zolder

Energiecoöperaties?

Burgers ontwikkelen samen energieprojecten

- Kopen 1 of meer aandelen in de coöperatie
- Coöperatie bouwt met dit geld PV-installaties, windmolens, warmtenetten, ...
- Burgers kopen energie bij zichzelf en delen de winst

7 principes van Internationale Coöperatieve Alliantie

- Vrijwillig en open lidmaatschap
- Democratische controle door de leden
- Economische participatie via direct eigenaarschap
- Autonomie en onafhankelijkheid
- Onderwijs, vorming en informatieverstrekking
- Samenwerking tussen coöperaties
- Aandacht voor de gemeenschap

ZuidtrAnt

- Opgericht in 2016 om de energietransitie in eigen handen te nemen
- Gespecialiseerd in grote PV-installaties
 - 27 installaties actief
 - Stroom voor 382 gezinnen
- In 2019 werd de warmtetak opgericht (ZuidtrAnt-W)
- Gespecialiseerd in duurzame warmteprojecten
 - 1 warmtenet actief, 2 in aanleg
 - Warmte voor 550 gezinnen
- 1.034 coöperanten

Voordelen van energiecoöperaties in de warmtetransitie

- Burgerparticipatie verhoogt de lokale steun voor projecten
- Maatschappelijke return in de vorm van:
 - Betaalbare energie (geen overdreven winstmarges)
 - Opbrengst blijft lokaal binnen de gemeenschap
 - Dienstverlening aan burgers
 - Renovatieadvies en groepsaankoop
 - Onafhankelijk advies zonnepanelen en groepsaankoop
 - Deelmobiliteit

2 types warmtenetten

Hoge temperatuur niet-fossiel:

- Restwarmte / Afvalverbranding
- Relatief goedkope warmte, mogelijk vaste prijs
- Geschikt voor alle gebouwen

Bv. Warmtenet Mortsel en Edegem (Warmte Verzilverd)

Lage temperatuur duurzaam:

- Eigen productie, meestal met warmtepompen
- Dure warmte, afhankelijk van elektriciteitsprijs
- Enkel geschikt voor lage temperatuur verwarming

Bv. Warmtenet Averegten (Heist-op-den-Berg)

Warmtenet Mortsel/Edegem

Aantal aansluitingen:

- 199 wooneenheden
- 5 niet-residentiële klanten

Aantal aansluitingen in 2026:

- 420 wooneenheden
- 6 niet-residentiële klanten

Warmte getransporteerd 2023:

- 8.300 MWh (equivalent 550 gezinnen)

CO2-besparing 2023:

- 1.660 ton

Warmtenet Averegten

Aantal aansluitingen: 75 wooneenheden (nieuwbouw)

Duurzame warmteproductie: 525 MWh/jaar

Grootste warmtenet van de streek ligt onder toekomstige woonwijk in Hallaar: “Duurzame verwarming en koeling voor 75 woningen”

De leidingen liggen al klaar om de verschillende woningen ondergronds te verbinden met de centrale bron van het nieuwe BEO-veld. — © Dirk Vertommen

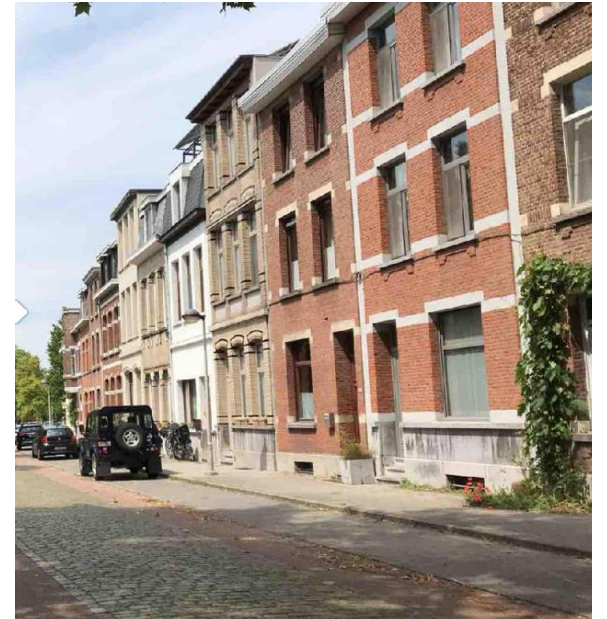
De aanpak van bestaande gebouwen

Moeilijk te verduurzamen

- Lage temperatuur afgifte vaak niet mogelijk
- Energetische renovatie vereist
- Gas blijft voorlopig veruit de goedkoopste oplossing

Verduurzaming via hoge temperatuur warmtenetten

- Bestaande afgiftesysteem meestal geschikt
- Energetische renovatie kan op termijn plaatsvinden
- Nadert de gasprijs

Uitbreiding warmtenet Mortsel/Edegem

- Studie uitgevoerd voor uitbreiding van het bestaande net in Mortsel/Edegem
- Projectgebied = bestaande, particuliere rijwoningen en 3 grotere verbruikers
- Belangrijke uitdagingen:
 - Momenteel lage gasprijs
 - Traject op maat per woning
 - Minstens 70% aansluitingsgraad
 - Hoge aansluitkost per woning
 - Hoge ontwikkelkosten
- Eerste haalbaarheid wijst een rendement van 4,5% aan op 20 jaar

Lessen voor warmteplannen gemeente

- Voorlopig zijn warmtenetten op lage temperatuur alleen haalbaar in nieuwbouw
 - Verbod op aardgasaansluiting – gas is geen referentie meer
 - Op maat project in samenspraak met de projectontwikkelaar
- Hoge temperatuur bronnen zijn onmisbaar voor een snelle transitie
 - Warmteplannen moeten rekening houden met warmtebronnen
 - Stapsgewijze renovatie van de aangesloten gebouwen is mogelijk
 - Op termijn kan de temperatuur naar beneden
- Betrek de energiecoöperaties in een vroeg stadium

Rol van de energiecoöperaties in de realisatie van warmtenetten

1. Initiatiefnemer en trekker
2. Financiering (eigen financiering / projectlening / subsidies)
3. Energy Service Company (ESCO)
4. Lokale betrokkenheid en participatie
5. Maatschappelijke meerwaarde

Rol van de gemeenten in de realisatie van warmtenetten

1. Beschikbaar stellen van openbaar domein (domeintoelating)
2. Subsidies (bijvoorbeeld aanvullende aansluitpremie voor bewoners)
3. Bemiddelaar tussen verschillende stakeholders
4. Communicatie en vertrouwen bij burgers

Conclusies

- Coöperatieve warmtenetten bestaan en worden volop ontwikkeld
- Energiecoöperaties zijn belangrijke initiatiefnemers in de warmtetransitie
- Een goed warmteplan houdt rekening met de warmtebronnen
- Er zijn enkele belangrijke taken weggelegd voor de gemeente bij de ontwikkeling van warmtenetten

Lenn Coussement | ZuidtrAnt
Lenn.coussement@zuidtrant-w.be

VVSG

**heusden
zolder**

Vlaanderen
is energie en klimaat

**heusden
zolder**

vvsq netwerk
klimaat

fluvius.

ethias

elia

| Elia Group

 Belfius

proximus

